

Voorjaarslezingen Ruusbroecgenootschap 2014 – derde lezing

Ine Kiekens

Dat al clene is dat ic uu scriven mach

De Middelnederlandse overlevering van de excerpten van *Vanden twaelf dogheden*

Aan het einde van de veertiende eeuw werd in Groenendaal het Middelnederlandse deugdentraktaat *Vanden twaelf dogheden* geschreven. Hoewel de overlevering het traktaat al snel aan Jan van Ruusbroec († 1381) toeschreef, wordt voor het auteurschap tegenwoordig aan zijn medekanunnik Godfried van Wevel († 1396) gedacht. Toch is het hoogstwaarschijnlijk vooral dankzij de toeschrijving aan Ruusbroec dat de tekst een opvallend ruime verspreiding kende. Zo zijn zo'n vijftig handschriften met een (al dan niet integrale) tekstgetuige van *Vanden twaelf dogheden* overgeleverd. Daarnaast zijn ook vertalingen en bewerkingen in het Latijn, Frans, Spaans, Italiaans, Portugees, Duits en Engels bekend.

In deze lezing wil ik de Middelnederlandse excerpten van *Vanden twaelf dogheden* in kaart brengen. Eerst zal ik een beknopt overzicht geven van de twaalf handschriften met één of meerdere passages al dan niet letterlijk aan *Vanden twaelf dogheden* ontleend. Daarna zal ik kort aandacht besteden aan de excerpten in zowel hun oorspronkelijke als hun nieuwe tekstuele omgeving. Aan de hand van representatieve casussen wil ik vervolgens nagaan of bepaalde deugden uit *Vanden twaelf dogheden* vaker dan anderen werden overgenomen. Daarbij zal worden geverifieerd of die populariteit het gevolg was van de nieuwe contexten waarin de handschriften met excerpten van *Vanden twaelf dogheden* moesten functioneren. Bovendien zal vanuit datzelfde perspectief worden bekeken of de excerpten op inhoudelijk niveau wijzigingen ondergingen ten opzichte van de originele tekst. Op die manier wil ik een accurater beeld van de overlevering en het concrete gebruik van *Vanden twaelf dogheden* meegeven.

Vrijdag 25 april 2014